

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e15385/facsimile.pdf> (tilgået 25. maj 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Konstitutionen kunde ændres, og det en Vel, selvfølgelig fra den, som i § 80 er omtalt med Hensyn til grundlovsretlige Forandringer i Almindeligheden. Men man har dog ikke troet, at Forandringer kunde ske i særlig Hensyn; man har ønsket det nødvendigt, at forrige Forfatningsregler; disse sags. Disse Forfatningsregler, som kaldes ved Forfatningen, gaae ud paa, at et Forslag til Forandringer i Konstitutionen altid skal komme fra Kongen. Dermed udføres naturligtvis Rigsforsamlingens Samtykke; dette Samtykke, vil Udsættelse, skal gives af den fremende Rigsdag, altsaa saaledes, at begge Ting træde sammen og i Forening tage Beslutning — naturligvis under det hele Spørgsmaal om Rigsdagens Sammenfatning omtrent — I Fulde man siden kommer til en anden Ordning deraf end den, Udsættelse har valgt, vilde en ny Udsættelse af nærværende Paragraf være at vedtage; men man har vedføjet sig den for Paragraffen, og det af en temmelig streng Natur, nemlig at der skal udføres, ikke en simpel Pluralitet, og ikke en lille kvalificeret Pluralitet, men 1 af de afgivne Stemmer. Under disse Betingelser har Udsættelse troet at kunne tilraade en saadan Regel, hvorefter man paa altsid lovlig Maade kan forandre Konstitutionen.

Ordfør. Det paastaaes naar som en Betydning ved den omtalte Paragraf, at den indebærer at beholde Konstitutionen henviser til den Konstitution, som gælder efter Kongeloven, altsaa at selv den nye Grundlov, som skal træde i Kongelovens Sted, ikke vil, hvorefter Thronen gaar i Arv, men at det skal ses af den ældre Grundlov, som dog ved denne nye vilde blive opbevaret. Det fan og i denne Henseende bemærkes, at man i den senere Tid har erfareet, hvorefter Kongelovens Regler i Hensende til Konstitutionen ingenlunde ere saa klare og bestemte, som man i lang Tid har troet; men at der opstaaer meget betydelige Spørgsmaal om Konstitutionen, som ere af den Natur, at de tilfælde, hvori de forskellige Forfatninger kunne komme under Spørgsmaal, maatte ikke ere saa langt borte. Men jeg kan imidlertid med Hensyn til dette dog sige, at man ikke gaae kan gaae nogen anden Vej end den, som Udsættelse er gaaet, thi her at indlæse sig paa at give nye Bestemmelser til Afgørelse af disse Tilfælde, det vil være meget usikkert. Det vil være vanskeligt, at Forfatningen vil kunne sætte sig ind i, hvad der udføres om det temmelig fine, juridiske Underforstillet, og derfor her blev vedtaget en ny Konstitution eller en Forfatning af den tidligere Konstitution, hvorefter Kongen maatte sig forpligtet eller frastat, vilde den her tagne Bestemmelse dog ikke anses gribelig. Hvad det andet Punkt af Paragraffens angaar, vedder det langt herre Betænkning. Det behøver nemlig, at Kongen i Forbindelse med Rigsdagen for Samtiden skal være berettiget til at forandre Konstitutionen; det er Reglet, som i Almindelighed strides med en Kongeræjnings Natur, og det er Reglet, som jeg tror, vil svare sig, som Fulde være det Beliggenheden ved det ærværdige Memorium, nemlig den Følelse, som skal betynde med Gælder og med begerlige Uretligheder. Man kunde let tænke sig, at en Konge, som ikke havde nogen Søn, kunde ønske at bringe en Arvden paa Thronen med sig, som efter den engang fastsatte Ordre er den Berettigede, og det kunde have betænkelige Følger, at omdane ham Kongen dertil. Jeg indbyr imidlertid, at det vil kunne være af Betydning under de Forhold, hvorunder vi nu befinde os, at saar Konstitutionen anderledes ordnet; men jeg vilde ønske, at det kunde ske, for den nye Grundlov blev gjort, at man ikke i Grundloven selv skulde indføre Reglet, som er virkelig revolutionært, at forandre en Grundlov, som engang er gjort. Derfor der kunde tilbedringsen en saadan Ordning af Konstitutionen, hvorefter Rigets Vel kunde bestå, vil den vistnok, hvis den fulde foreslagede Forfatningen, ikke vedtages, men jeg tror ikke, at dette burde ske, selv om Sagen fra alle Sider var saaledes afgjort, at denne nye Konstitution end kunde bringes i Udværelse. Da den ærede Komité foreslaar, at ikke blot den Konstitution, som er hjemlet i Kongeloven, skal kunne forandre, men at ogsaa den nye Konstitution, som maatte blive vedtaget, ogsaa siden skulde kunne forandre, finder jeg saavel, at dette ligger udenfor Udsættelses Hensigt, som jeg finder, at det i alle Henseender er lidet ønskeligt, og det jeg har mange Tvivl med Udsættelse selv, kan jeg i intet Tilfælde være enig i den Forandring, som den ærede Komité foreslaar. At, i Tilfælde af, at der skal forbe-

holdes en saadan Forandring i Konstitutionen, som foreslaget omhandler, det skal udgaae fra Kongen, men at der skal udføres en omdannede Pluralitet dertil, og at det maatte være Udsættelse for Forhandling af en fremet Rigsdag eller af en Forsamling, hvorefter de 2 Medlemmer af Rigsdagen træde sammen som en Hænde, er noget, som jeg maatte indbringe Betydningen af.

Ordføreren: Jeg ønsker det for mindre passende og forendent at foreslåe enkelte af de Punkter, som ere bleve anbrødt af den ærede Rigsdagmand, som nyd sætte sig; derimod maatte jeg med et Par Ord omtale den Indvending, som er gjort med det eneste Ord, som maatte, Hvortil jeg ikke tror det, kan sigge i Udvælgelse Indstilling; jeg for min Del tror nemlig ikke, at det i Betydningen er noget Nyt. Den Indring nemlig, som jeg ikke kan vedkende mig, er, at der Fulde være noget Revolutionært deri, at Grundloven tilføje en Forandring af Konstitutionen paa lovlig Maade; denne Indring kan jeg paa ingen Maade erkende Betydningen af, og jeg tror, at man maatte erkende, at den Forandring, som i Or. i England kan gennemføres altsid i almindelig Lovform, at en saadan Forandring dog vistnok ikke med Rette kan kaldes revolutionært. Jeg tror, at det man erkendte altsid revolutionært, hvad enten man nu vil sigge reformatorisk eller konservativt, at Grundloven omdane en lovlig Vej til Forandringer i Konstitutionen, og det foreslaar mig, at ligesom vi for Tidligere troe, at saadanne Forhold kunne frembringe sig, under hvilke der kunde være Anledning til at foretage ad lovlig Vej en Forandring i Konstitutionen, saaledes maatte vi ogsaa erkende, at der i Fremtiden under Forhold, som vi ikke kunde og heller ikke kunne forudsige, kunde frembringe sig Forhold, der for vore Efterkommere kunde indbringe Ulykke til at foretage sig en Forandring i Konstitutionen, som den vi nu tænke os Uvilligheden af, at der for os eller for en nærmere Fremtid kunde være Anledning til; den samme Vej, som vi vilde vandre os, foreslaar det mig, at vi ogsaa maatte være saa billige at indbringe vore Efterkommere, og at vi maatte erkende, at Grundloven ikke blot skulde være Udsættelse til at forandre den nu ved Kongeloven hjemlede Konstitution, men ogsaa tilsætte, at selv den forandrede Konstitution paa lignende Maade, ved som Uvilligheden kunne maatte forde det, kunde forandre uden revolutionære Forhold. Jeg skal foresige, forsaar det er sagt heri Hensyn paa, at Sagen kan sigge i Paragraffen og Forslag fra Kongen, blot tilsætte den Bemærkning, hvorefter Udsættelse ikke har haft nogen Tvivl ved at tilraade Paragraffens Bestemmelse i saa Henseende, den nemlig, at Hvortil det egentlige Initiativ kan sigge af Kongen, saa kan der ikke være noget til Hinder for, at Sagen træder af et af Rigsdagens Ting igennem Konstitutionen. At der kan være politiske Grunde, som under disse Omstændigheder tilsige, ikke at benytte en saadan Vej, og at det er fulkommen rigtig, at Initiativet kan sigge af Kongen, det er en anden Sag; men jeg ønsker kun for dem, som maatte have haft Betænkning i en Retsning, modfor den af den ærede Rigsdagmand anbrødt, at forsaar det et Ting maatte troe, at det var rigtig og rigtig at erke et saadant Spørgsmaal, maatte det kunne ske med Udsættelses Bestemmelse, uagtet det egentlige Initiativ, det kunde foreslaar, kan sigge som fra Kongen.

Ordføreren: Naar der i Begyndelsen af § 4 staar „den i Kongeloven fastsatte Konstitution er fremdeles gjældende“, skal jeg blot bemærke, at saaledes vil en meget stor Del af Udsættelses Ordre kunne sigge Arvret til den danske Thron. Hvad der derimod foreslaar mig af langt større Betydning, er den Uvilligheden, at den Arvret, som tilføje den augustenburgske og glücksburgske Linie bliver konserveret, naar Retsningen udføres saaledes, uden at nogen Undtagelse er gjort; men det er min Formening, at Prindsen, som hane gjort Opmerksomhed med Hovedsindet og saaledes ere Landforordere, paa ingen Maade det hane Arvret til Danmark. Jeg kan heller ikke være Tvivl om, at hvis der skulde blive Spørgsmaal om disse Prindsers Arvret nu, vilde de ikke komme til at sidde paa den danske Thron; men jeg mener, at det er en Straf, som de vil have fortjent, at de bleve straffede for det, som de ere og ubestridt fra deres Arvret; jeg forbeholder mig at stille et Amendement i dens Henseende.

Rigtigheden: Forfatningen vil af Komitéen udsætning